

Alkoholpolitisk handlingsplan 2024-2028

[Alkoholpolitisk handlingsplan \(appublishframsikt-staging.azurewebsites.net\)](#)

1 Innledning

Formål med planen

Alkoholloven pålegger kommunene å utarbeide en alkoholpolitisk handlingsplan. Planen kan stå alene, være en del av kommunens rusmiddelpolitiske plan eller innarbeides i andre planer. I Horten er alkoholpolitisk handlingsplan en selvstendig plan som rulleres i hver kommunestyreperiode.

Planen er todelt og består av selve handlingsplanen og de alkoholpolitiske retningslinjene (kapittel 5). Alkoholpolitisk handlingsplan skal være et overordnet styringsdokument for kommunen i forvaltningen av [alkoholloven](#).

Intensjonen med alkoholpolitisk handlingsplan er å se næringshensyn, folkehelse og innsatsen på rehabiliteringsområdet i sammenheng. Folkehelsehensyn skal tillegges særlig vekt.

Bakgrunn

Alkoholloven regulerer statens og kommunenes ansvarsområder vedrørende innførsel til, utførsel fra og omsetning av alkoholholdig drikk i Norge. Loven og forskriftene inneholder også bestemmelser om anvendelse av alkohol i visse sammenhenger og særlige påbud og forbud knyttet til alkoholholdig drikk.

Alkohollovens formål er i størst mulig utstrekning å begrense de samfunnsmessige og individuelle skadene som alkoholbruk kan medføre, hovedsakelig gjennom å begrense tilgjengeligheten og forbruket av alkoholholdig drikk. Alkoholloven gir kommunene stor frihet til å utforme egen alkoholpolitikk. Loven krever imidlertid at kommunene skal utføre kontroll med utøvelsen av salgs- og skjenkebevillinger, sikre at søkere om bevilling oppfyller lovens krav, veilede bevillingshavere i alkoholloven og sanksjonere mot brudd på alkoholloven.

Det overordnede målet med alkoholpolitikken i Norge er reduksjon av de negative konsekvensene alkoholbruk har både for enkeltpersoner og for samfunnet. De viktigste virkemidlene er bevilgningssystemet, vinmonopolordningen, reklameforbudet, aldersgrenser og avgiftspolitikken ([Nasjonal alkoholstrategi, 2021-2025](#)).

Rammer og mandat for arbeidet

Nasjonale og regionale føringer

[Lov om omsetning av alkoholholdig drikk \(alkoholloven\)](#)

Kommunen skal etter § 1-7 d utarbeide en alkoholpolitisk handlingsplan. Planen skal rulleres i hver kommunestyreperiode.

[Lov om folkehelsearbeid](#)

Folkehelseloven pålegger kommunene å legge til rette for god folkehelse i sin kommune gjennom planarbeid, mål, strategier og iverksetting av nødvendige tiltak. Den alkoholpolitiske handlingsplanen

må ses i sammenheng med kommunenes generelle folkehelsearbeid og planarbeid etter folkehelseloven.

[Nasjonal alkoholstrategi 2021-2025](#)

I nasjonal alkoholstrategi legges det vekt på at regjeringen skal støtte kommunene i deres alkoholpolitiske arbeid og legge til rette for en systematisk og kunnskapsbasert tilnærming til lokal alkoholforebygging.

Lokale føringer

Kommunen har en kommuneplan som står over de andre kommunale planene i rang. Denne består av to deler; kommuneplanens arealdel og kommuneplanens samfunnsdel. Kommunens samfunnsdel har fire satsningsområder, og alkoholpolitisk handlingsplan vil bidra til å oppfylle mål innenfor satsningsområdene attraktivitet, god oppvekst og trygghet for innbyggerne.

Dette er nærmere beskrevet i kapittel 3, Mål og strategier.

Avgrensninger

Kommunen har flere tematiske planer med krysninger til alkohol som tema, særlig knyttet til folkehelseiltak og rehabilitering. Områder som naturlig hører hjemme i andre planer vil behandles der og ikke i denne planen.

[Oversikt over kommunens planer.](#)

Organisering av planarbeidet

Arbeidet har vært ledet av Enhet for kommuneutvikling. Det ble utarbeidet et mandat for arbeidet. Kommunalsjefgruppen har vært styringsgruppe. Arbeidsgruppen har bestått av representanter fra kommunalområdene Oppvekst, Helse og velferd, Kultur og samfunnsutvikling og Administrasjon.

Medvirkning og samarbeid

Innspillsmøte med næringslivet

Det ble 27. november 2023 avholdt et møte med representanter fra næringslivet i Horten kommune der formålet var å gi bransjen mulighet til å gi innspill til arbeidet med ny alkoholpolitisk handlingsplan. Det foreligger et eget referat fra møtet som ligger i planens vedlegg.

Bransjen opplever i det store og hele at dagens plan fungerer godt. Det oppfattes å være en god dialog mellom aktørene og kommunen når det gjelder spørsmål og henvendelser om salgs- og skjenkebevilling. Bransjen fremstår fornøyd med dagens skjenketider og ønsker en videreføring av disse. De fleste aktørene i bransjen er fornøyd med kontrollene. Av negative erfaringer var flere av disse knyttet til koronatiden. Åpenhet og rettferdighet trekkes frem som viktige elementer knyttet til kontroll, samt at den skal oppleves veiledende. Enkelte etterspør statistikk som viser antall kontroller pr. sted.

Aktørene stiller seg også positive til en ordning med regelmessige samarbeidsmøter mellom virksomheter med skjenke- og salgsbevilling og offentlige aktører som politikere, administrasjon, politi og andre aktuelle aktører.

Det ble fremmet en sterk bekymring fra utelivsaktørene knyttet til økt bruk av andre rusmidler enn alkohol, spesielt blant unge voksne. Skjenkestedene beskriver at de ser mer åpenlys bruk og salg av narkotiske stoffer. Det ble fremmet et ønske om felles retningslinjer for hvordan ansatte kan håndtere slike situasjoner, og at kommunen kan fasilitere denne prosessen.

Intern høring

Planen er sendt på intern høring i organisasjonen for å ivareta innspill på tvers av kommunalområder og fagfelt.

Iverksetting

Alkoholpolitisk handlingsplan har tiltak som berører og involverer flere kommunalområder og enheter. Tiltakene kan gjennomføres innenfor budsjettamme.

2 Kunnskapsgrunnlag

Status, trender og utfordringer

Intensjonen med alkoholpolitisk handlingsplan er å kunne se alkoholpolitikken i et helhetsperspektiv ved å se næringshensyn, folkehelse og innsatsen på rehabiliteringsområdet i sammenheng. Horten kommune legger kunnskapsbaserte vurderinger til grunn for sine valg av overordnede målsettinger for alkoholpolitikken, og målene har sammenheng med de lokale satsningsområdene i kommuneplanens samfunnsdel.

Folkehelse

Alkoholbruk er en av de viktigste risikofaktorene for helsetap og tidlig død i befolkningen. Alkohol er det rusmiddelet som forårsaker størst belastning både i et individuelt perspektiv og i et samfunnsperspektiv. De fleste skader og ulykker skjer ikke som følge av langvarig bruk, men som følge av brå alkoholpåvirkning og rus. Redusert forbruk av alkohol i befolkningen kan gi en betydelig folkehelsegevinst og bidra til å minske sosial ulikhet i helse. Kommunen er en sentral aktør i arbeidet med å begrense alkoholbruk. Det er nødvendig at kommunen har et folkehelseperspektiv på alkoholpolitikken, det vil si iverksetter tiltak som retter seg mot hele befolkningen eller generelle grupper. Forebygging av alkoholrelaterte skader må sees i sammenheng med andre folkehelseiltak. Skjenking og salg av alkohol kan gi viktige inntekter og arbeidsplasser i kommunen, og en godt fungerende utelivsnæring kan være en viktig del av et lokalmiljø. Samtidig kan et høyt alkoholforbruk medføre store kostnader og menneskelige lidelser i form av ulykker, skader og andre negative helsekonsekvenser. Et høyt alkoholforbruk kan også gi flere konsekvenser for lokalmiljøet som kan være uheldige og i noen tilfeller direkte skadelige.

Folkehelse i Horten kommune

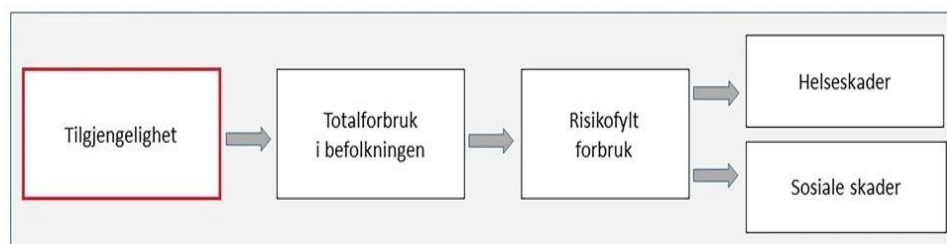
Folkehelsen i Horten er generelt god. Samtidig har kommunen noen levekårsutfordringer. Folkehelseprofilen viser at 14 % av barn og unge i Horten kommune vokser opp i vedvarende lavinntekt og andelen enslige forsørgere er høyere enn fylket og landet for øvrig. 11,9 % i aldersgruppen 15-29 år står utenfor arbeid, utdanning og opplæring, noe som er høyere enn fylket og landet for øvrig ([KHS,2021](#)). I 2020 var det en andel på 31,2 % i alderen 21-29 år som ikke har oppnådd yrkes- eller studiekompetanse i løpet av fem år ([Levekårskartlegging, 2023](#)). Dette er risikofaktorer som gir økt sårbarhet for skadevirkninger av høyt alkoholbruk.

I 2021 var den registrerte alkoholomsetningen 7,44 liter ren alkohol per innbygger 15 år og eldre på landsbasis. Dette er en økning på 2,9 % fra 2020 og 23 % fra 2019. Det er den høyeste registrerte alkoholomsetningen noensinne i Norge ([FHI,2023](#)). Tallene må ses i sammenheng med bortfall av taxfree og grensehandel under koronapandemien.

I Horten oppgir 27 % av den voksne befolkningen at de drikker alkohol to ganger i uken eller oftere. Langt flere menn enn kvinner drikker alkohol minst to ganger i uken og andelen øker betydelig med økende alder. 17 % i Horten oppgir at de drikker seks enheter eller mer ved én og samme anledning minst månedlig. Dette er på linje med fylket og landet ([FHUS, 2021](#)).

Ifølge Ungdataundersøkelsen 2021 oppgir 17 % av ungdomsskoleelevene å ha drukket så mye at de har følt seg tydelig beruset. Dette er over landet for øvrig som ligger på 13 %. Hyppigheten av alkoholinntak øker med alder helt frem til 80 år i Vestfold, mens antall enheter per drikkesituasjon går ned med økende alder. Flest enheter per situasjon ser man i gruppen 18 – 24 år. Befolkningsgrupper med høy utdanning og inntekt drikker oftest og samlet sett mest, men har færre alkoholrelaterte problemer og skader enn gruppen med lav utdanning og lav inntekt.

Jo høyere alkoholforbruket er i befolkningen, desto flere er det som har risikofylt alkoholbruk. Totalforbruket er derfor en god indikator på hvor mange som har et svært høyt alkoholinntak, og dermed økt risiko for helsemessige og sosiale skader.

([Alkohol, narkotika og folkehelse - FHI](#))

Alkohol og helse

Alkohol er det vanligste rusmiddelet i vår kultur. Å drikke alkohol er forbundet med helseskader, både i forbindelse med enkeltepisoder og ved høyt forbruk over tid. Graden av helserisiko øker jo høyere promille man får, og hvor ofte man drikker. Det er likevel store individuelle forskjeller.

Risikoen for skader og ulykker øker med graden av beruselse. Foruten at en svært høy promille kan være farlig i seg selv, øker også sjansen for å skade seg, eller for at andre kommer til skade. Risiko for skade er større ved høy påvirkningsgrad. Svært høy promille kan medføre bevisstløshet ved at pustesenteret i hjernen kan hemmes, og kan i verste fall medføre død. Årlig registreres det 6000 sykehusinnleggelseser

med akutt alkoholforgiftning. I tillegg til de umiddelbare farene ved høy promille, vil høyt forbruk av alkohol over tid øke risikoen for flere alvorlige sykdommer og skade på organer som hjerne, lever og hjerte ([OUS, 2017](#)).

Allerede ved å drikke en eller to enheter vin daglig økes risikoen for flere kreftformer. Risikoen for høyt blodtrykk, hjerneslag og leversykdom er høyere dersom man drikker tre alkoholenheter, for eksempel tre små glass vin, hver dag. Det å drikke minst fem øl, en hel flaske vin eller 1/4 flaske brennevin ved samme anledning kan øke risikoen for en tidlig død. Risikoen for å dø tidlig tredobles ved slike inntak flere ganger i uka. Hvor mye man må drikke for å ta skade av det varierer fra person til person, men sjansen for å utvikle sykdom reduseres dersom man lar være å drikke, eller reduser inntaket.

De siste årene har det kommet mer kunnskap om alkohol knyttet til kosthold. Basert på et samlet vitenskapelig grunnlag kan det ikke fastsettes en helsemessig trygg nedre grense for inntak av alkohol. De nordiske ernæringsanbefalingene anbefaler å unngå alkoholinntak ([Helsedirektoratet, 2023](#)).

Trygghet i lokalsamfunnet

Trygghet for innbyggerne er et av fire satsningsområder i kommuneplanens samfunnsdel. En overvekt av voldstilfellene i Norge er alkoholrelatert. Vold som blir utført i alkoholpåvirket tilstand kan også påføre offeret smerte, sorg, angst og negativ psykososial utvikling i lang tid etter hendelsen. Ofte er både offer og den som utøver vold påvirket, og mer enn halvparten av all alkoholrelatert vold involverer de av oss som bare drikker «nå og da». Mange anmeldte voldtekter er også festrelatert, og dette er en økende tendens. Mye av volden skjer ifølge Helsedirektoratet ute på byen. Skjenkesteder med høyt støynivå, trengsel, dårlig belysning samt lang skjenketid øker også sjansen for mer vold. Dørvakter og bartendere er pliktet til å nekte gjester både inngang og servering dersom de vurderes som åpenbart påvirket i den hensikt å forebygge at vold og skader skjer på steder der folk drikker.

Hvert år oppgir mange personer at de har opplevd episoder med ubehag knyttet til andres inntak av alkohol. Kvinner melder oftere om slikt ubehag enn menn. Ubegaget kan eksempelvis være generell utrygghet, støy, bemerkninger, atferd som kan oppfattes som truende, uønsket seksuell oppmerksomhet eller annen utilbørlig oppførsel fra berusede personer.

Politiet i Horten oppgir å ha positive erfaringer med kommunens alkoholpolitiske plan. Det var i forrige periode få henvendelser, anmeldelser og egne observasjoner fra politiet hva gjelder voldshendelser relatert til skjenkestedene i Horten.

[Nasjonal alkoholstrategi \(2021-2025\)](#) vektlegger viktigheten av å fremme alkoholfrie arenaer i samarbeid med frivilligheten, idretten, skolen og arbeidslivets parter. Hensikten er å legge til rette for å ta alkoholfrie valg, og å øke aksepten for ikke å drikke. Trygge og rusfrie sosiale møteplasser er viktig i det rusmiddelforebyggende arbeidet ([Helsedirektoratet, 2018](#)). Å forsterke og videreutvikle alkoholfrie arenaer vil kunne bidra til økt trygghet for innbyggerne i kommunen.

Gode oppvekstvilkår

God oppvekst er et annet satsningsområde i kommuneplanens samfunnsdel. Alkoholloven har som overordnet mål å redusere de skadelige virkningene av alkoholbruk. Foreldres alkoholbruk kan få negative konsekvenser for barna på en lang rekke områder. Mors alkoholbruk under svangerskapet kan skade det ufødte barnet. Skadenes omfang og type varierer og er avhengig av tidspunktet, alkoholmengden og forhold hos mor og barn. Det kan blant annet vises som konsentrasjons- og lærevansker og hyperaktivitet. Den mest alvorlige tilstanden er føtalt alkoholsyndrom, FAS.

Samlebetegnelsen for medfødte alkoholskader er FASD (Fetal alcohol syndrom disorders) ([Ruud & Bjelland, 2013](#)).

Foreldres alkoholmisbruk kan svekke omsorgen for, og tilknytningen til barna. Ungdom som har sett foreldrene hyppig beruset, er mer utsatt for fysisk vold eller trusler om vold, depresjonssymptomer, selvmordstanker og for en negativ relasjon til foreldrene. Skadelig bruk av rusmidler er ofte del av et større problembilde der psykososiale vansker, sosioøkonomiske faktorer og relasjonsproblemer påvirker barns oppvekstvilkår og utvikling. Negative konsekvenser av foreldres rusmiddelbruk er ikke utelukkende knyttet til storforbruk eller avhengighet, men også til mindre omfattende bruk. Foreldrenes drikkevaner kan få betydning for barn og unges eget forhold til alkohol. Et gjennomgående funn er at aksept av alkoholbruk fra foreldres side og alkoholrelaterte liberale holdninger/regler fører til høyere forbruk blant ungdom ([Rossow, Moan & Natvig, 2009](#)).

Kulturperspektiv

Levende møteplasser som festivaler, konserter, restauranter, utesteder og annen kulturbasert næring skaper aktivitet, attraktivitet og arbeidsplasser. Attraktivitet er et satsningsområde i kommuneplanens samfunnsdel. [Helseundersøkelsen i Nord-Trøndelag \(HUNT\)](#) brukes ofte som referanse, og viser tydelige sammenhenger mellom deltagelse i kulturlivet og folks helse. Ved å sammenligne opplysninger om deltagelse i kulturelle aktiviteter med helseopplysninger, har forskerne funnet at alle som konsumerer kultur i en eller annen form opplever bedre helse, er mer tilfreds med livet sitt og har lavere forekomst av angst og depresjon, sammenlignet med folk som ikke benytter kulturtilbudet i særlig grad. Det er med andre ord god folkehelse i å tilrettelegge for kulturtilbud. Noen av disse kulturtilbudene har salg av alkohol som en viktig inntektskilde. I Horten arrangeres det hvert år flere festivaler. Arrangørene opplyser at festivalene baserer store deler av sine inntekter på salg av mat og drikke, herunder alkoholholdig drikke.

Alkohol og næringsliv

“Næringslivet” omfatter i denne sammenheng både dagligvarehandelen som selger alkohol med maks 4,7 volumprosent alkohol og alle spise-, skjenke- og overnattingssteder som serverer alkoholholdige drikkevarer.

Horten kommune har 45 – 50 virksomheter som har skjenkebevilling. Virksomhetene har en viktig rolle når det gjelder å gjøre Horten til en attraktiv kommune for innbyggere, næringsliv og besøkende. Et attraktivt uteliv er en viktig del av et attraktivt sentrum. Mange bedrifter i Horten har en rekke kunde- og leverandørbesøk i løpet av året og etterspør et godt tilbud av spise- og drikkesteder lokalt.

En undersøkelse utført av [Medon Economics i 2022](#) på oppdrag fra NHO reiseliv viser at det er 768 ansatte i reiselivsbedrifter i Horten som bidrar med totalt 25 millioner i kommunale inntekter fra inntektsskatt. Reiselivsbedrifter er definert som alle typer bedrifter som leverer tjenester til mennesker på reise, det vil si opplevelses-, overnattings-, serverings-, transport og formidlingsbedrifter. Grunnlaget omfatter dermed flere bedrifter enn serveringsbedrifter med skjenkebevilling, men gir et anslag på hvilken betydning serveringsvirksomhetene har for verdiskapingen i Horten kommune.

Oversikt over alkoholpolitikken i andre kommuner i Vestfold

Av hensyn til konkurransesituasjonen, vil det være en fordel med mest mulig like vilkår for skjenke- og utsalgssteder. I Vestfold er det utvidet skjenketid til kl. 03.00 om sommeren i Tønsberg og Sandefjord, i tillegg til Horten. I de øvrige kommunene stenger alkoholserveringen kl. 02.00 hele året.

Virkemidlene for å nå målene i alkoholloven varierer noe mellom kommunene. Viktige stikkord fra de alkoholpolitiske planene er skadebegrensning, trygge og gode opplevelser, forebyggende arbeid, bevisste holdninger til forbruk av alkohol, kontrollert tilgjengelighet, seriøse og varierte møteplasser, forutsigbare rammebetingelser, likebehandling, gjensidig forpliktelse, samarbeid, arbeidsplasser og skatteinntekter til kommunen. Arenaer og møteplasser der hovedmålgruppen er barn og barnefamilier, har i de fleste planene et restriktivt fokus med mål om alkoholfrie soner.

I Sandefjord har de i tillegg til de obligatoriske etablerer- og kunnskapskursene, også en ordning med et obligatorisk kurs i ansvarlig alkoholhåndtering. Tønsberg og Sandefjord har også en ordning med regelmessige samarbeidsmøter mellom virksomheter med skjenke- og salgsbevilling og offentlige aktører som politikere, administrasjon, politi og andre aktuelle aktører som næringsforening, taxinæringen, buss-selskaper, vakselskaper, natteravnene og andre.

3 Mål og strategier

Alkoholpolitisk handlingsplan skal bidra til å nå mål og delmål i kommuneplanens samfunnsdel.

Klikk på "Tiltak" på høyre side for å lese mer om tiltaket.

Tiltak

Hovedmål	Delmål	Tiltak
Horten er et attraktivt sted å arbeide og drive næringsvirksomhet	Horten kommune støtter og fremmer gode initiativ og nye ideer	Opprette dialogforum
Det er trygt å vokse opp i Horten	Horten kommune jobber systematisk med forebygging og tidlig innsats	Prioritere og tilrettelegge for alkoholfrie arenaer, særlig med tanke på barn og unge

Opprette dialogforum

Kommunen er fasilitator for opprettelse av et dialogforum som skal foregå minst en gang i året.

Formålet med forumet er å bidra til kompetanseheving, økt samarbeid og erfaringsutveksling. Ønskede deltagere er representanter fra bransjen, offentlige aktører som politikere, administrasjon, politi og andre aktører som næringsforening, taxinæring, buss-selskaper, vakselskaper og natteravner.

Prioritere og tilrettelegge for alkoholfrie arenaer, særlig med tanke på barn og unge

Følgende virkemidler skal bidra til en alkoholpolitikk med fokus på alkoholfrie arenaer:

- Kulturhuset 37 og Horten bibliotek skal være alkoholfrie arenaer.
- Det skal ikke skjenkes alkohol på kommunale skoler, barnehager, ungdomsklubber, idretts- og fritidslokaler, verken i eller utenfor åpningstid.

- Det skal ikke skjenkes eller selges alkohol ved arrangementer eller konsepter som retter seg mot barn og unge.
- Konserter/festivaler hvor det serveres alkoholholdig drikke skal i utgangspunktet ha aldersgrense 18 år.
- Det skal ikke innvilges ambulerende skjenkebevilling, ved arrangementer eller enkelt anledning, som retter seg mot barn og ungdom under 18 år.
- Bedrifter med salgs- og skjenkebevilling skal ikke ha anledning til egne stands/skjenkeområder på familiearrangementer.
- På festivaler hvor barn har adgang må arrangør ha egne rutiner som beskriver hvordan det kan synliggjøres at mindreårige befinner seg på festivalområdet. Eksempelvis at barn under 18 år har eget bånd eller stempel etc.
- Det skal ikke skjenkes ved festivaler i tidsrom hvor det er arrangementer rettet mot barn.

4 Konsekvenser

Økonomiske og organisatoriske konsekvenser

Innsatsen i planperioden er i hovedsak tiltak som ikke har en direkte økonomisk konsekvens.

Planens innsatsområder fordrer samarbeid på tvers av kommunalområder og med næringslivet.

Planen antas å gi sosiale og helsemessige gevinster. På sikt vil det kunne bidra til å begrense tilfanget til kommunale tjenester og dermed ha en positiv økonomisk konsekvens.

Sosiale konsekvenser

Planen antas å stimulere til et godt utvalg av arbeidsplasser som tilbyr innbyggere, næringsliv og besøkende levende møteplasser som festivaler, konserter, restauranter, utesteder og annen kulturbasert næring.

Komplekse samfunnsutfordringer kan ikke løses av en sektor alene. Alkoholpolitisk handlingsplan skal bidra til å styrke samarbeid om samfunnsutfordringer til det beste for innbyggerne. Det antas å gi sosiale og helsemessige gevinster.

Miljømessige konsekvenser

Ingen direkte.

5 Alkoholpolitiske retningslinjer

Alkohol er en lovlig vare, og samfunnet har en større virkemiddelpolitisk verktøykasse til rådighet, enn for illegale rusmidler. Det gjelder både på lokalt og på nasjonalt nivå. Det finnes omfattende forskningsbasert kunnskap om hvor effektive virkemidlene er med hensyn til å forebygge alkoholbruk og alkoholrelaterte problemer. Formålet med alkoholpolitiske retningslinjer er å bidra til forutsigbarhet både for salgs- og skjenkenæringen og for kommunen som forvalter av alkoholovens bestemmelser.

Definisjoner

Alkoholholdig drikk brukes som fellesbetegnelse på drikke som inneholder mer enn 2,5 volumprosent alkohol. Aldersgrensebestemmelsene gitt i loven, og som gjengis i retningslinjene, gjelder også for drikk mellom 0,7 og 2,5 volumprosent alkohol.

Forskrift om omsetning av alkoholholdig drikk legger følgende definisjoner til grunn:

Alkoholfri drikk:	Drikk som inneholder under 0,7 volumprosent alkohol.
Alkoholsvak drikk:	Drikk som inneholder mellom 0,7 og 2,5 volumprosent alkohol.
Alkoholholdig drikk gruppe 1:	Drikk som inneholder over 2,5 og høyst 4,7 volumprosent alkohol.
Alkoholholdig drikk gruppe 2:	Drikk som inneholder over 4,7 og mindre enn 22 volumprosent alkohol.
Alkoholholdig drikk gruppe 3:	Drikk som inneholder fra og med 22 til og med 60 volumprosent alkohol.

Tabell: Definisjonsoversikt over type alkoholholdig drikk.

Felles for salgs- og skjenkebevillinger

Salg, skjenking, engrossalg og tilvirkning av alkoholholdig drikk kan bare skje på grunnlag av bevilning etter alkoholoven, jfr. § 1- 4a.

Kommunedirektøren er delegert myndighet til å fatte enkeltvedtak i alle bevillingsøknader etter alkoholoven. Ved søknad om salg og skjenking av alkoholholdig drikk skal Horten kommunes søknadsskjema benyttes. [Skjema ligger på kommunens nettsider](#). Vedtakene som er gjort på delegert myndighet legges samlet frem for politisk behandling, for å sikre den politiske styringen og forankringen. Vedtakene legges fram for Hovedutvalget for Helse, omsorg og sosial. Hovedutvalget skal vurdere og behandle klager på vedtak fattet av administrasjonen.

Bevilning gis til en juridisk person for et spesifikt areal/lokale.

Tildelingene av bevilling for alkoholholdige drikkevarer gjelder frem til 30.06.2028, dersom ikke annet er fastsatt i enkeltvedtak, eller bevillingen av andre grunner er falt bort. Bevillingsvedtaket følger kommunestyreperioden, og det må søkes om ny bevilling etter at nytt kommunestyre er konstituert.

Salg av alkohol gruppe 1

Salgsbevillinger kan tildeles dagligvareforretninger og spesialforretninger. Det er omsetningen av vareslagene som er avgjørende for hvorvidt stedet regnes som en dagligvarebutikk eller som en kiosk.

Salgs- og skjenketider for alkoholholdig drikk i Horten kommune

Maksimaltider for salg og skjenketider er regulert i alkoholloven med forskrifter. Horten kommune har i tillegg vedtatt følgende begrensninger:

- Skjenking av alkoholholdig drikk med lavere alkoholinnhold enn 22 volumprosent alkohol (gruppe 1 og 2) kan skje alle dager fra 1. september til 14. mai fra kl. 08.00 til 02.00, og alle dager fra 15. mai til 31. august fra kl. 08.00 til 03.00.
- Skjenking av alkoholholdig drikk med 22 volumprosent eller mer (gruppe 3) kan skje alle dager mellom fra 1. september til 14. mai fra kl. 13.00 til 02.00, og alle dager fra 15. mai til 31. august fra kl. 13.00 til 03.00.

Alkoholholdig drikk som ikke er konsumert senest 30 minutter etter skjenketidens utløp skal ryddes fra gjestens bord.

Salgstid alkoholholdig drikk:

Salg og utlevering av alkoholholdig drikk med høyst 4,7 volumprosent alkohol skal følge utsalgsstedets åpningstid innenfor salgs- og utleveringstider som er bestemt av kommunestyret:

Fra kl. 08.00 til 20.00 hverdager og dag før Kristi Himmelfartsdag

Fra kl. 08.00 til 18.00 dager før søn- og helligdager (påske-, pinse-, jule- og nyttårsaften) .

Alkoholholdig drikk må være registrert i kassen før salgstidens slutt.

Kommunens rett til å sette vilkår for tildeling av skjenkebevilling

Adgangen til å stille vilkår er et viktig alkoholpolitisk instrument. Det er opp til kommunen etter søknad, å vurdere om skjenkebevilling skal innvilges eller ikke. Et vedtak om å gi skjenkebevilling er et begunstigende vedtak. Et vilkår er et forbehold som tar sikte på å begrense rekkevidden av bevillingen.

Vilkårsadgangen etter alkoholloven er i samsvar med vilkårsadgangen som følger av den alminnelige forvaltningsretten. For at vilkåret skal være lovlig, må det ha saklig sammenheng med den bevillingen som gis, for eksempel fremme alkohollovens formål, lette kontrollen eller avverge skadevirkningene ved skjenking av alkoholholdig drikk. Med alkohollovens formål menes både den generelle formålsbestemmelsen i § 1-1 og de spesielle formålene med de enkelte bestemmelsene.

I vurderingen av om et vilkår er lovlig og rimelig må det legges vekt på lovens ordlyd, bakgrunnen for bestemmelsen og formålet med den. De offentlige behov og interesser må ses i sammenheng med hvilken virkning det foreslåtte vilkåret vil få for bevillingshaver. Det kan settes både generelle vilkår for

alle skjenkesteder i kommunen og individuelle vilkår i tilknytning til hvert enkelt bevillingsvedtak. Ved fastsettelse av vilkår kreves en forankring til loven.

Det kan eksempelvis settes vilkår om:

- at ansatte ikke kan benytte rusmidler i åpningstiden
- krav til utforming av lokalene

Vilkårene kan bidra til å begrense tilgjengeligheten til alkohol og kan også begrunnes i hensynet til kontroll med utøvelsen av bevillingen. Vilkårene må ikke være uforholdsmessig tyngende eller av andre grunner urimelig. Det er en sammenheng mellom disse to kravene: Jo klarere vilkåret fremmer lovens formål, desto tyngre vilkår kan aksepteres. Enkelte vilkår vil stort sett alltid være så tyngende at de ikke er lovlige selv om sammenhengen er åpenbar og effekten garantert. Dette gjelder for eksempel vilkår som griper inn i bevillingshavers personlige integritet eller frihet.

I Horten kommune er det satt vilkår om følgende:

Bevillingssøker skal i søknadsprosessen redegjøre for om serveringsstedet betaler sine ansatte minimum etter [Lov om allmenngjøring av tariffavtaler](#) m.v.

Redegjørelsen er vilkår for skjenkebevilling og vil være en del av grunnlaget for kommunens skjønnsutøvelse ved behandling av bevillingssøknad etter alkoholloven § 1-7a.

Saksbehandling

Ved vurdering om bevilling bør gis skal kommunen ivareta alkohollovens mål om å begrense de samfunnsmessige og individuelle skader som alkoholbruk kan innebære.

Følgende lokale forhold må legges til grunn før bevilling evt kan gis:

- Målsettinger og føringer lagt i alkoholpolitisk handlingsplan 2024-2028
- Stedets beliggenhet. (Er stedet for eksempel lokalisert i nær tilknytning til lekeområder for barn, ungdomsklubber, idrettsarenaer etc.)
- Driftskonsept og målgruppe
- Trafikk- og ordensmessige forhold
- Næringspolitiske hensyn
- Innbyggernes rett til nattero etter kl. 23.00
- Hensynet til lokalmiljøet for øvrig
- Folkehelseprofilen for Horten

Om bevillingssøker og personer nevnt i alkohollovens § 1-7 b er egnet til å ha salgs- og skjenkebevilling.

Uttalelser som kan legges til grunn ved behandling av søknad

Ved søknad om ny bevilling skal det innhentes uttalelse for å sikre forsvarlig behandling av søknaden. Det kan være aktuelt å innhente uttalelse fra:

- Politiet

- Skatteetaten og avgiftsmyndighetene
- Arbeidstilsynet
- Plan og utbyggingstjenesten
- Kommuneoverlegen
- Kommunalområde teknisk
- Mattilsynet
- NAV
- Enhet for rus og psykisk helse
- Barn- og familiesjef/SLT-koordinator

E-læringskurset ansvarlig vertskap

Salgs- og skjenkebevilling krever bestått kunnskapsprøve i alkoholloven for styrer og stedfortreder.

Øvrige ansatte, og spesielt nyansatte med lite erfaring, oppfordres til å gjennomføre e-læringskurset "[Ansvarlig vertskap](#)". Kurset er utviklet av Korus på oppdrag fra Helsedirektoratet.

Kurset handler om å bidra til et trygt og hyggelig uteliv, og gir kunnskap om regelverk og situasjonshåndtering for ansatte i utelivsbransjen.

Ambulerende skjenkebevillinger

Det må i enkelte tilfeller søkes om ambulerende bevilling for lukkede arrangementer (sluttet selskap). Med "*sluttet selskap*" menes en krets av personer som samles for et bestemt formål i et bestemt lokale. Medlemmene i selskapet må danne en sluttet krets av personer der utenforstående ikke kan komme inn uten at visse former følges. Det er ikke tilstrekkelig at man skriver seg på en liste eller kjøper billetter. I tvilstilfeller avgjør kommunen etter skjønn om et selskap kan betegnes som "*sluttet selskap*" i alkohollovens forstand.

Skjenkebevillinger for en enkelt anledning

En skjenkebevilling for en enkelt anledning er en tillatelse til å selge alkoholholdig drikk under et arrangement som skal være åpent for publikum. En skjenkebevilling for en enkelt anledning kan nyttes for lokaler hvor det ellers ikke er tillatt å selge alkoholholdig drikk (for eksempel for en tilstelning i et bygdehus).

Et arrangement som er innvilget skjenkebevilling for en enkelt anledning er undergitt den ordinære kontrollen fra kommunens skjenkekontrollører og vil kunne bli oppsøkt under arrangementet.

Arrangør av festivaler, eller andre arrangementer med forventet stort publikum må gjennomføre risiko og sikkerhetsanalyse for arrangementet, og må vedlegge sikkerhetsplan før bevilling kan gis.

Tillatelser til uteservering

Det er ikke tillatt med musikk eller underholdning ved bruk av elektrisk anlegg/høytaler på uteserveringen etter kl. 23.00. Musikk eller underholdning må ikke være slik at det er til vesentlig sjenanse eller ulempe for dem som bor eller oppholder seg ved området hvor uteserveringen foregår. Dører og vinduer skal være lukket etter kl. 23.00 av hensyn til beboere i omgivelsene.

Fremkommeligheten og de trafikale forhold skal være gode etter etablering av uteserveringen. Bredden til fri ferdsel avgjøres etter en konkret vurdering, den skal i utgangspunktet ikke være under 2 meter. Unntak kan gjøres i områder med liten ferdsel. Alle stedets innretninger som skilt, blomster o.a. skal være innenfor grensen på 2 meter, slik at den faktiske bredden til fri ferdsel er 2 meter. For etableringer som ikke fjernes utenfor sommersesongen skal det være minst 3,20 meter fri bredde for å kunne foreta snørydding der hvor det er aktuelt for kommunen.

Skjenkearealet på uteserveringen må være klart avgrenset mot det arealet som ikke er skjenkeareal. Følgende avgrensninger godtas:

«Metallgjerder i lengre seksjoner som ikke er grunnfaste i kombinasjon med tøy eller tau, eller andre løsninger som sikrer behovet for avgrensning og flyttbarhet.»

Avgrensninger på offentlig grunn skal fjernes når de ikke er i bruk.

Musikk er et viktig innslag i våre kulturopplevelser. Både å delta og lytte til musikk gir positive opplevelser. Helsemyndighetene ønsker å bidra til at flest mulig skal få del i slike positive opplevelser, men samtidig påse at musikken utøves på lydnivåer som ikke fører til hørselsskader eller helseplager for publikum eller mennesker som oppholder seg i nærmiljøet.

Helsedirektoratet har utarbeidet en veileder ([Musikkanlegg og helse – Veileder til arrangører og kommunen](#)). Det er en forutsetning at arrangører med kommunal skjenkebevilling forholder seg til de retningslinjer som er gitt i denne veilederen. Kapittel 5.1 Grenseverdier for forebygging av søvnforstyrrelser og andre helseplager for naboer og omgivelser fremheves her:

Dersom en arrangør har inntil seks arrangementsdager per år må de forholde seg til følgende desibelkrav:

Antall arrangementsdager pr år og varighet pr døgn		
	1–6 dager/år og < 2 t/døgn	1–6 dager/år og > 2 t/døgn
Dag kl 07–19	$L_{p,Aeq,30min} \leq 80$ dB	$L_{p,Aeq,30min} \leq 75$ dB
Kveld kl 19–23	$L_{p,Aeq,30min} \leq 75$ dB	$L_{p,Aeq,30min} \leq 70$ dB
Natt kl 23–07	$L_{p,AFmax} \leq 55$ dB	

Dersom en arrangør har mer enn seks arrangementsdager per år, settes det krav til hvordan lydnivået oppleves inne hos naboen, både i samme bygg og i omgivelsene. Følgende lydgrenser gjelder innendørs i oppholdsrom i bebyggelse til støyfølsomt bruksformål:

$L_{p,A,T}$	25 dB
$L_{p,AFmax}$	27 dB
$L_{p,Cmax}$	47 dB

Ved fastsetting av anbefalte lydnivåer og målemetoder i denne veilederen, er det lagt vekt på tilpasning til både nasjonale og internasjonale anbefalinger på området. Lydnivåene er dessuten valgt med sikte på å beskytte hørselen til personer som går ofte på konserter og musikk -arrangementer, og spesielt barn og ungdom blant disse.

For enkeltarrangementer tillates det utvidet bruk av lydanlegg til kl. 24.00 på kveld til lørdag og søndag.

Kontroll med salgs- og skjenkesteder

Kontrollen med kommunale bevillinger er tillagt kommunen.

I tråd med alkoholloven skal det gjennomføres en kvalitativt god kontrollvirksomhet med steder som har bevilling for salg og skjenking av alkohol. Kontrollene kan være målrettede og differensierte.

Bevillingsmyndigheten kan når som helst kreve adgang til salgs- og skjenkestedets lokaler og regnskaper, herunder kreve å få nødvendige opplysninger om regnskap og drift fra bevillingshaver og kontrollere føring av internkontroll etter forskriftens kapittel 8.

Kontrollen skal særlig omfatte salgs- og skjenketidene, aldersbestemmelsene, og at det ikke selges eller skjenkes til personer som er åpenbart påvirket av rusmidler. Kontroll kan også rette seg mot forhold kommunen synes er hensiktsmessig etter en vurdering av lokale forhold.

Skjenkekontroller skal utføres av to personer som sammen kontrollerer skjenkestedene. Variasjon i kontrollarbeidet vil bli vektlagt. Spisesteder med lav alkoholomsetning vil i større grad få åpen kontroll. Steder med høy alkoholomsetning, 18- års aldersgrense og med lang skjenketid vil få anonyme kontroller. Kontrollene kan skje på alle ukedager, men med hovedvekt på fredager og lørdager.

Helsedirektoratets veileder for skjenkekontroll ligger til grunn for all kontrollvirksomhet. Enkeltanledninger av en viss størrelse skal også kontrolleres.

6 Vedlegg

Evaluering av forrige plan

Den foregående planen var omfattende og god. Det ble likevel vurdert at noen av tiltakene ble for generelle og derfor er tiltak og virkemidler konkretisert i denne planen. Tiltak knyttet til folkehelse og rehabilitering er ikke tatt med ettersom dette ivaretas i andre planer i kommunen.

Referat fra innspillsmøte med næringslivet 27.11.23

MØTETS TITTEL	Innspillsmøte med næringslivet
STED:	Kulturhuset 37 - scenen
DATO:	27.11.23
TIDSRAMME:	12.00-13.30

INNKALT:	Alle aktører med tilknytning til salgs- og/eller skjenkebevilling i Horten kommune
TILSTEDE:	Roar Stabell, Runa Strindin, Thomas Larsen Nyborg, Anniken Johnsrud, Jon Mørk, Lasse Kokvik, Pearl Schellenberg, Tirill Sægrov, Erna Hadzalic, Aina Tufte, Henrik Lysell, Kristian Syvertsen, Ingar T Skytte, Truls-Petter Green Strøm
MØTEANSVARLIG:	Jenny Flobak, referent (Horten kommune – Enhet for kommuneutvikling) Karl Jørgen Tofte (Horten kommune – Næringssjef) Henning Grimstad (Horten kommune -representant for skjenkesaker)

SAKSLISTE:

13 representanter fra næringslivet deltok, samt representant fra skjenkekontroll.

1) Innledning og informasjon

Folkehelsekoordinator Jenny Flobak innledet med en kort presentasjon om gjeldene alkoholpolitiske handlingsplan og prosessen for revidering av denne.

2) Erfaring med dagens alkoholpolitiske handlingsplan:

Bransjen opplever i det store og hele at dagens plan fungerer godt. Det oppfattes å være en god dialog mellom aktørene og kommunen når det gjelder spørsmål og henvendelser om salgs- og skjenkebevilling. Bransjen fremstår fornøyd med dagens skjenketider og ønsker en videreføring av disse.

3) Bekymring for økt bruk av andre rusmidler enn alkohol

Det ble fremmet en sterk bekymring fra utelivsaktørene knyttet til økt bruk av andre rusmidler enn alkohol, spesielt blant ungdom. Skjenkestedene beskriver at de ser mer åpenlys bruk av narkotiske stoffer, at dealing foregår på toalettene og at mange unge fremstår lite engstelige for konsekvensene av dette. Det uttrykkes et ønske om mer synlig politi, samtidig som det vises forståelse for begrensede ressurser i politiet. Det ble fremmet et ønske om felles retningslinjer for hvordan ansatte kan håndtere slike situasjoner, og at kommunen kan fasilitere denne prosessen. Det ble foreslått et konkret eksempel om felles plakater som kunne henges opp ved inngangsdør og på toaletter. At skjenkestedet bortviser personer som bruker rusmidler, og/eller opplysning om strafferammer for formidling av rusmidler var foreslått budskap på plakaten.

4) Forslag til forebyggende tiltak i regi av kommunen

I lys av innspillene over ønsker bransjen at kommunen kan legge til rette for et felles nettverk hvor aktørene kan dele erfaring på tvers. Det ble foreslått at det kan være fordelaktig å koble dette på allerede eksisterende nettverk som f.eks bransjeforum eller utelivsgruppen til Horten Næringsforum. Kursing innen ulike temaer (f.eks felles gjennomgang av e-læringskurset Ansvarlig vertskap) kan her kombineres med erfaringsutveksling.

Aktørene stiller seg også positive til en ordning med regelmessige samarbeidsmøter mellom virksomheter med skjenke- og salgsbevilling og offentlige aktører som politikere, administrasjon, politi og andre aktuelle aktører som næringsforening, taxinæringen, buss-selskaper, vaktsselskaper, natteravnene og andre.

Bransjen kom også med en oppfordring til kommunen om å bruke mer ressurser på generell rusforebygging for barn og ungdom.

5) Kontroll med salgs- og skjenkesteder

De fleste aktørene i bransjen er fornøyde med kontrollene. Av negative erfaringer var mange av disse knyttet til koronatiden. Åpenhet og rettferdighet trekkes frem som viktige elementer knyttet til kontroll, samt at den skal oppleves veiledende. Enkelte etterspør statistikk som viser antall kontroller pr. sted.

I forbindelse med rusproblematikken ble det løftet at det for ansatte kan være vanskelig å vite hva gjester er påvirket av. Kontrollmyndighet vektla at dersom man er «åpenbart påvirket» spiller det ikke noen rolle hva de er påvirket av, og personen skal bortvises.

Kilder og referanser

[Lov om folkehelsearbeid \(folkehelseloven\).](#)

[Lov om omsetning av alkoholholdig drikk \(alkoholloven\).](#)

[Nasjonal alkoholstrategi 2021-2025.](#)

[FHI. Alkohol, narkotika og folkehelse \(2018\).](#)

[Folkehelseundersøkelsen i Vestfold og Telemark \(2021\).](#)

[Helsenorge. Alkohol](#)

[Kommunehelsas statistikkbank.](#)